WOJEWODA
ZACHODNIOPOMORSKI

Szczecin, dnia 8 grudnia 2016 r.

K–2.431.1.1.2016.5.EM

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Obszary kontroli	1. Wymiana informacji w postaci elektronicznej, w tym współpraca z innymi systemami/rejestrami informatycznymi i wspomaganie świadczenia usług drogą elektroniczną. 2. Zarządzanie bezpieczeństwem informacji w systemach teleinformatycznych. 3. Zapewnienie dostępności informacji zawartych na stronie internetowej urzędu dla osób niepełnosprawnych.
Nazwa i adres organu kontrolującego	Wojewoda Zachodniopomorski, ul. Wały Chrobrego 4, 70-502 Szczecin
Nazwa i adres organu kontrolowanego	Burmistrz Miasta i Gminy Stepnica[1], ul. T. Kościuszki 4, 72 – 112 Stepnica.
Osoba pełniąca funkcję Burmistrza Miasta i Gminy Stepnica w okresie objętym kontrolą / w okresie prowadzenia kontroli	Pan Andrzej Wyganowski
Okres objęty kontrolą	od dnia 1 stycznia 2015 r. do dnia 21 września 2016 r.
Kontrolujący	1. Pani Edyta Mastalerz – inspektor wojewódzki w Oddziale Koordynacji i Realizacji Kontroli w Wydziale Kontroli Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie, *kierownik zespołu kontrolującego*. 2. Pani Anna Dąbska – kierownik Oddziału Koordynacji i Realizacji Kontroli w Wydziale Kontroli Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego.
Nr upoważnienia	Nr 30/2016 z dnia 16 września 2016 r.
Podstawy prawne do przeprowadzenia kontroli	– art. 6 ust. 4 pkt 3 w związku z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej[2]; – art. 25 ust. 1 pkt 3 lit. a, w związku z ust. 3 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne[3].
Kryteria prowadzenia kontroli	legalność, rzetelność.
Termin kontroli	19 – 21 września 2016 r.

[1] Zwany dalej „Burmistrzem".
[2] Dz. U. Nr 185, poz. 1092.
[3] Dz. U. z 2014 r., poz. 1114.

USTALENIA KONTROLI	
Akty prawne, na podstawie, których dokonano ustaleń w toku kontroli	- ustawa z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne[4]; - rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 kwietnia 2012 r. w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych[5]; - rozporządzenie Ministra Administracji i Cyfryzacji w sprawie zakresu i warunków korzystania z elektronicznej platformy usług administracji publicznej[6].
Osoby udzielające wyjaśnień w trakcie kontroli	Pani Mariola Kwiryng, Sekretarz Gminy, Pan Marcin Sokoliński, wykonujący obsługę informatyczną Urzędu[7].
Obszar kontroli Nr 1	Wymiana informacji w postaci elektronicznej, w tym współpraca z innymi systemami/rejestrami informatycznymi i wspomaganie świadczenia usług drogą elektroniczną.
1.1 Usługi elektroniczne	
Podstawa prawna	**Art. 16 ust. 1a ustawy:** *Podmiot publiczny udostępnia elektroniczną skrzynkę podawczą, spełniającą standardy określone i opublikowane na ePUAP przez ministra właściwego do spraw informatyzacji, oraz zapewnia jej obsługę.* **§ 5 ust. 2 pkt 1 i 4 rozporządzenia KRI**: *Interoperacyjność na poziomie organizacyjnym osiągana jest przez:* - *informowanie przez podmioty realizujące zadania publiczne, w sposób umożliwiający skuteczne zapoznanie się, o sposobie dostępu oraz zakresie użytkowym serwisów dla usług realizowanych przez te podmioty;* - *publikowanie i uaktualnianie w Biuletynie Informacji Publicznej przez podmiot realizujący zadania publiczne opisów procedur obowiązujących przy załatwianiu spraw z zakresu jego właściwości drogą elektroniczną.*
Ustalenia kontroli Urząd Miasta i Gminy Stepnica[8] posiada aktywną Elektroniczną Skrzynkę Podawczą znajdującą się na Elektronicznej Platformie Usług Administracji Publicznej[9]. Szczegółowe informacje dotyczące funkcjonowania oraz możliwość bezpośredniego przejścia na główną stronę ePUAP, zawarto na stronie internetowej Urzędu w BIP oraz w menu pionowym „BOI"[10] w podgrupie „ESP ePUAP". Urząd udostępniał oraz świadczył usługę elektroniczną, z wykorzystaniem ePUAP tj. „Pismo ogólne do podmiotu publicznego". (Dowód: akta kontroli str. 8, 242, 243 - 244)	

[4] Zwana dalej „Ustawą".

[5] Dz. U. z 2016 r., poz. 113, zwane dalej „rozporządzeniem KRI".

[6] Dz. U. z 2014 r., poz. 584, zwane dalej „rozporządzeniem ePUAP".

[7] Zwany dalej „informatykiem Urzędu", na podstawie Umowy Nr 119/2015 z dnia 30.04.2015 r. na świadczenie usług informatycznych.

[8] Zwany dalej „Urzędem".

[9] Zwanej dalej „ePUAP".

[10] Biuro Obsługi Interesanta, zwane dalej „e-BOI".

Na dzień przeprowadzenia czynności kontrolnych strona internetowa Urzędu posiadała bezpośrednie połączenie z BIP oraz e-BOI jednakże nie posiadała informacji nt. świadczonych usług drogą elektroniczną.
Za pośrednictwem strony internetowej Urzędu (www.stepnica.pl), ikony „e-boi obsługa interesanta" odsyłającej do „Elektronicznego Biura Obsługi Interesanta Urzędu", Urząd udostępnił dla obywateli portal, gdzie zawarto niezbędne informacje dotyczące form załatwienia spraw metodą tradycyjną i elektroniczną oraz wykazane zostały usługi prowadzone przez Urząd. W tzw. „Poradniku Interesanta" wyjaśniono, czym jest ePUAP dla obywatela, opisano „krok po kroku" sposób założenia i odbioru dokumentów oraz możliwość sprawdzenia stanu sprawy.
(Dowód: akta kontroli str. 12 - 13)

Na platformie e-BOI Urząd dokonał wydzielenia, w nawigacji poziomej, świadczone usługi od elektronicznych formularzy, przy czym część usług posiadała możliwość realizacji sprawy za pośrednictwem elektronicznych formularzy z ePUAP.
W menu poziomym na e-BOI umieszczono w postaci ikon „Wnioski elektroniczne i karty usług", „Elektroniczną skrzynkę podawczą" oraz „Elektroniczne formularze z ePUAP".
W części „Wnioski elektroniczne i karty usług", na dzień przeprowadzenia czynności kontrolnych udostępnionych zostało 61 usług zawartych w 9 grupach. Szczegółowym badaniem objęto 7 usług świadczonych poprzez eBOI:

- Deklaracja o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi – „Elektroniczny formularz wniosku" odsyłał na stronę ePUAP, z informacją „Wskazany Urząd nie obsługuje jeszcze poniższej sprawy";
- Skargi, wnioski, zapytania do urzędu – „Elektroniczny formularz wniosku" odsyłał na stronę ePUAP na „Pismo ogólne do podmiotu publicznego";
- Wycinka drzew i krzewów – zezwolenia – załączono wniosek w pliku pdf;
- Wpis do ewidencji obiektów świadczących usługi hotelarskie, nie będących obiektami hotelarskimi - załączono wniosek w pliku pdf;
- Wniosek o dofinansowanie kosztów kształcenia młodocianego – załączono wniosek w pliku pdf;
- Wniosek o sprzedaż nieruchomości w trybie przetargu – załączono wniosek w pliku pdf „Wniosek o nabycie nieruchomości gruntowej w drodze przetargu";
- Wniosek o wydanie zaświadczenia o niezaleganiu w podatkach – załączono wniosek w pliku word (.doc), dodatkowo udostępniono funkcjonalność, która umożliwiała generowanie druku przelewu.

Wszystkie skontrolowane usługi posiadały sporządzoną kartę opisu usługi, w której określono właściciela usługi (komórkę organizacyjną urzędu, stanowisko), opłaty, termin i sposób realizacji, aktualną podstawę prawną, wymagane dokumenty, tryb odwoławczy oraz dodatkowe informacje, uwagi. (Dowód: akta kontroli str. 27 – 29, 246 – 263)

Świadczenie części usług elektronicznych przez Urząd za pośrednictwem ePUAP możliwe do wykonania było jedynie przy tych usługach, gdzie na e-BOI (przy usłudze) znajdował się link do elektronicznych formularzy. (Dowód: akta kontroli str. 243, 261)

W ikonie „Elektroniczna skrzynka podawcza" zawarto przekierowanie na ePUAP oraz informację nt. załatwiania spraw urzędowych przez internet (plik graficzny z epuap.gov.pl).
(Dowód: akta kontroli str. 14)

W części „Elektroniczne formularze z ePUAP" zawarto informację nt. obowiązujących formularzy elektronicznych, które powinny być udostępnione w skrzynce podawczej na ePUAP Urzędu.

Zawarto w tej części 11 formularzy podzielonych na 5 grup. Formularze posiadały nawigację poprzez treść na ePUAP (aktywny link). W grupie:

1. „Działalność gospodarcza" formularze które posiadały:
   - aktywny link: „CEIDG – „Wniosek o wpis do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej" - brak możliwości skorzystania z formularza, na ePUAP podana była informacja „Wskazany urząd nie obsługuje jeszcze poniższej sprawy";
   - nieaktywne linki: „Wpis do rejestru posiadaczy odpadów prowadzących działalność w zakresie zbierania odpadów lub prowadzących działalność w zakresie transportu odpadów, którzy są zwolnieni z obowiązku uzyskania zezwolenia na prowadzenie ww. działalności", „Wpis do ewidencji obiektów świadczących usługi hotelarskie, nie będących obiektami hotelarskimi".
2. „Ochrona środowiska" formularze, które posiadały:
   - aktywny link: „Deklaracja o wysokości opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi" – brak możliwości skorzystania z formularza na ePUAP podana była informacja „Wskazany urząd nie obsługuje jeszcze poniższej sprawy";
   - nieaktywny linki: „Wycinka drzew i krzewów – zezwolenia".
3. „Ogólne sprawy Urzędu" formularz, który posiadał aktywny link: „Skargi, wnioski, zapytania do urzędu" – brak możliwości skorzystania z formularza.
4. „Planowanie, zagospodarowanie przestrzenne i budownictwo", wskazane trzy formularze posiadały nie aktywne linki.
5. „Urząd Stanu Cywilnego" wskazane dwa formularze posiadały nie aktywne linki.

(Dowód: akta kontroli str. 15 – 19)

Zakres i skutki stwierdzonych uchybień	Na dzień przeprowadzenia czynności kontrolnych, na platformie e-BOI w wydzielonych funkcjonalnościach: - „Wnioski elektroniczne i karty usług" w usłudze „Deklaracja o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi" posiadającej elektroniczny formularz wniosku; - „Elektroniczne formularze z ePUAP" wszystkie wykazane formularze, nie posiadały możliwości realizacji sprawy przez ePUAP, co skutkuje brakiem spełnienia wymogu dotyczącego zakresu użytkowego posiadanego serwisu. (Dowód: akta kontroli str. 28, 15 – 19)

1.2 Centralne repozytorium wzorów dokumentów elektronicznych

Podstawa prawna	**Art. 19 b ust. 3 ustawy:** *Organy administracji publicznej przekazują do centralnego repozytorium oraz udostępniają w Biuletynie Informacji Publicznej wzory dokumentów elektronicznych. Przy sporządzaniu wzorów dokumentów elektronicznych stosuje się międzynarodowe standardy dotyczące sporządzania dokumentów elektronicznych przez organy administracji publicznej, z uwzględnieniem konieczności podpisywania ich bezpiecznym podpisem elektronicznym.*

Ustalenia kontroli

Urząd w badanym okresie do centralnego repozytorium wzorów dokumentów ePUAP nie przekazywał wzorów dokumentów elektronicznych. Urząd jedynie korzystał ze wzoru dokumentu „Pismo ogólne do podmiotu publicznego". (Dowód: akta kontroli str. 45, 243 – 245)

Nieprawidłowości/uchybień nie stwierdzono, związku z powyższym badaną część obszaru oceniono pozytywnie.

1.3 Model usługowy	
Podstawa prawna	**§ 15 ust. 2 rozporządzenia KRI:** *Zarządzanie usługami realizowanymi przez systemy teleinformatyczne ma na celu dostarczanie tych usług na deklarowanym poziomie dostępności i odbywa się w oparciu o udokumentowane procedury.* **§ 8 rozporządzenia ePUAP:** *Platforma ePUAP udostępnia katalog usług zawierający informacje o usługach, a w szczególności: 1) podstawę prawną usługi; 2) nazwę usługi; 3) nazwę usługodawcy; 4) cel usługi; 5) odbiorców usługi; 6) kategorię usługi; 7) umiejscowienie usługodawcy według podziału administracyjnego kraju.*

Ustalenia kontroli

Strona internetowa Urzędu działa pod adresem www.stepnica.pl, a strona internetowa BIP Urzędu – pod adresem http://bip.stepnica.pl. Na stronie internetowej Urzędu zamieszono link do strony BIP oraz e-BOI. Na stronie internetowej BIP Urzędu zamieszczono link na ePUAP oraz na e-BOI. Urząd wykorzystywał platformę e-BOI, jako główne narzędzie do świadczenia usług elektronicznych poprzez automatyczną integrację ePUAP z e-BOI.

(Dowód: akta kontroli str. 242, 244, 264)

W takcie kontroli ustalono, że dla świadczenia usług elektronicznych, w dniu 18 grudnia 2014 r. Burmistrz zawarł umowę w zakresie udostępnienia systemu e-URZĄD w skład, którego wchodzi: Elektroniczny Obieg Dokumentów e-OBIEG, Biuletyn Informacji Publicznej BIP, Elektroniczne Biuro Obsługi Interesanta e-BOI, strona www oraz poczta e-mail. W umowie określono sposób zgłaszania awarii[11] oraz wyznaczony został administrator systemu e-URZĄD - informatyk Urzędu[12], z którym Burmistrz podpisał umowę na świadczenie usług informatycznych.
W umowie o udostępnienie systemu e-URZĄD nie określono czasu reakcji wykonania zgłoszenia o wystąpieniu awarii, jednakże na uwagę zasługuje fakt, iż w dniu wykonywania czynności kontrolnych miała miejsce awaria połączenia systemu e-OBIEG z platformą e-PUAP. Zgłoszenie jej nastąpiło zgodnie z zawartą umową, a przywrócenie funkcjonalności między systemami wykonano w ciągu 24 godzin.
W umowie zawartej z informatykiem Urzędu na świadczenie usług informatycznych, określono zasady zgłaszania uwag, awarii oraz podano czas reakcji wraz z terminem usunięcia awarii[13]. Profil Urzędu na platformie ePUAP obsługiwany jest przez informatyka Urzędu oraz Sekretarza.

(Dowód: akta kontroli str. 269, 271 – 272, 275 -276, 243, 284, 285, 288 – 290)

Badanie zapisów procedur dotyczących usługi ePUAP „Pismo ogólne do podmiotu publicznego" oraz 7 usług na e-BOI, dla których wykonanie części czynności Urząd umożliwił drogą elektroniczną[14] wykazało, że ich opisy zamieszczone na platformie e-BOI zawierały zgodnie z wymogami rozporządzenia ePUAP – dane dotyczące: właściciela usługi (komórka organizacyjna urzędu, stanowisko), opłaty, termin i sposób realizacji, aktualną podstawę prawną, wymagane dokumenty, tryb odwoławczy oraz dodatkowe informacje i uwagi.

(Dowód: akta kontroli str. 27 – 29, 246 – 263)

Urząd w procesie zarządzania usługami elektronicznymi wspiera model usługowy.
W celu popularyzacji modelu usług świadczonych drogą elektroniczną w Urzędzie otwarto punkt potwierdzania „Profilu zaufanego". Sposób organizacji i zasady działania Punktu Potwierdzającego Profile Zaufane ustanowione zostały Zarządzeniem Nr 119/2015 Burmistrza Miasta i Gminy

[11] § 9 pkt 2, 3, 4 Umowy Nr 414/2014 z dnia 18.12.2014 r. na udostępnienie systemu e-URZĄD.
[12] § 4 Umowy Nr 414/2014 z dnia 18.12.2014 r. na udostępnienie systemu e-URZĄD.
[13] § 5 Umowy Nr 11/2015 z dnia 30.04.2015 r. na świadczenie usług informatycznych.
[14] Opisanych w punkcie 1.1 wystąpienia pokontrolnego.

Stepnica z dnia 18 grudnia 2015 r. w sprawie utworzenia i zasad działania Punktu Potwierdzającego Profile Zaufane elektronicznej Platformy Usług Administracji Publicznej (ePUAP). (Dowód: akta kontroli str. 291 - 303)	
Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych uchybień	W umowie zawartej na świadczenie usług informatycznych oraz w zakresie czynności Sekretarza, brak jest zapisu stanowiącego o obsłudze profilu Urzędu na platformie ePUAP. W umowie zawartej na udostępnienia sytemu e-URZĄD nie podano czasu reakcji wykonania zgłoszenia o wystąpieniu awarii oraz nie określono maksymalnego czasu niedostępności systemu. Brak ustalenia odpowiedzialności za utrzymanie usługi oraz określenia poziomu niedostępności usług skutkować może nie wykonaniem ich na zdeklarowanym poziomie.
1.4 Współpraca systemów teleinformatycznych z innymi systemami	
Podstawa prawna	**§ 5 ust. 3 pkt 3 rozporządzenia KRI:** *Interoperacyjność na poziomie semantycznym osiągana jest przez: stosowanie w rejestrach prowadzonych przez podmioty publiczne odwołań do rejestrów zawierających dane referencyjne w zakresie niezbędnym do realizacji zadań.* **§ 16 ust. 1 rozporządzenia KRI:** *Systemy teleinformatyczne używane przez podmioty realizujące zadania publiczne wyposaża się w składniki sprzętowe lub oprogramowanie umożliwiające wymianę danych z innymi systemami teleinformatycznymi za pomocą protokołów komunikacyjnych i szyfrujących określonych w obowiązujących przepisach, normach, standardach lub rekomendacjach ustanowionych przez krajową jednostkę normalizacyjną lub jednostkę normalizacyjną Unii Europejskiej.*

Ustalenia kontroli

Zakres i sposób współpracy systemów informatycznych wewnątrz Urzędu oraz ich współpraca z systemami zewnętrznymi (m.in. innych jednostek administracji publicznej) zbadano na próbie wybranych trzech systemów, tj.:

1. Programu do obsługi Lokalnego Rejestru Mieszkańców[15] – wspierającego prowadzenie rejestru mieszkańców, rejestru zamieszkania cudzoziemców oraz rejestru wyborców, który umożliwia tworzenie spisów i zestawień z ww. rejestrów;
2. Oprogramowania PB_USC w skład, którego wchodzi EKSPORT_USC – gromadzącego dane zgodnie z ustawą o aktach stanu cywilnego m.in. o urodzeniach, małżeństwach i zgonach oraz umożliwiającego przeniesienie danych za pośrednictwem aplikacji ŹRÓDŁO – do centralnego rejestru stanu cywilnego prowadzonego przez Ministra Spraw Wewnętrznych oraz wspierającego zarządzanie archiwum USC i wykonywanie czynności kancelaryjnych;
3. Systemu e-URZĄD w skład, którego wchodzi Elektroniczny Obieg Dokumentów e-OBIEG, Biuletyn Informacji Publicznej BIP, Elektroniczne Biuro Obsługi Interesanta e-BOI, strona www oraz poczta e-mail – wspomagającego elektroniczny obieg dokumentów oraz elektroniczną komunikację z obywatelem poprzez komunikację z platformą ePUAP. (Dowód: akta kontroli str. 35, 306 – 307, 318, 326, 264, 227)

Program Ewidencja Ludności – działa na poziomie jednostronnej komunikacji z systemem ŹRÓDŁO. Komunikacja następuje poprzez automatyczne przesyłanie danych z systemu ŹRÓDŁO

[15] Zwanego dalej „ Programem Ewidencja Ludności".

do Programu Ewidencja Ludności. Do Programu Ewidencja Ludności pobierane są subskrypcje z systemu ŹRÓDŁO z wykorzystaniem protokołu komunikacyjnego SOAP, dane kodowane są do postaci wyrażalnej w xml. (Dowód: akta kontroli str. 35, 304)

Oprogramowanie PB_USC – działa na poziomie jednostronnej komunikacji z systemem ŹRÓDŁO. Umożliwia pracownikowi wprowadzanie ręczne danych do programu (m.in. dane o urodzeniach, zawartych małżeństwach i zgonach) następnie zapisuje informację. Migracja danych do systemu ŹRÓDŁO odbywa się poprzez protokół komunikacyjny https (protokół szyfrujący TLS) oraz protokół SOAP. Program umożliwia tworzenie plików xml.
(Dowód: akta kontroli str. 35, 304, 307, 311, 326)

System e-URZĄD – działa na poziomie jednostronnej komunikacji. System powiązany jest z platformą ePUAP. Pracownik tworzy paczkę danych i dokonuje jej wysyłki lub odbioru danych przekazanych poprzez ePUAP. System e-URZĄD służy do elektronicznego obiegu dokumentów w całym urzędzie. Dane pomiędzy systemami są natychmiast synchronizowane. System umożliwia eksport i import danych w formatach jpg, pdf, xls, doc, xml, docx. Komunikacja systemu e-URZĄD z ePUAP jest automatyczna. (Dowód: akta kontroli str. 44, 242, 264, 367, 370)

Prowadzone rejestry publiczne odwoływały się bezpośrednio do danych gromadzonych w innych rejestrach publicznych uznanych za referencyjne w zakresie niezbędnym do realizacji zadań.
Współpraca pomiędzy systemami Urzędu była możliwa jedynie dzięki wyposażeniu w odpowiednie składniki sprzętowe oraz oprogramowanie umożliwiające wymianę danych z innymi systemami telekomunikacyjnymi za pomocą protokołów komunikacyjnych i szyfrujących. Systemy informatyczne spełniały minimalne wymogi interoperacyjności w zakresie współpracy z innymi systemami Urzędu, jak również systemami innych jednostek administracji publicznej.

Nieprawidłowości/uchybień nie stwierdzono, związku z powyższym badaną część obszaru oceniono pozytywnie.

1.5 Obieg dokumentów w Urzędzie

Podstawa prawna	**§ 20 ust. 2 pkt 9 rozporządzenia KRI:** *Zarządzanie bezpieczeństwem informacji realizowane jest w szczególność przez zapewnienie przez kierownictwo podmiotu publicznego warunków umożliwiających realizację i egzekwowanie, m.in. zabezpieczenia informacji w sposób uniemożliwiający nieuprawnionemu jej ujawnienie, modyfikacje, usunięcie lub zniszczenie.*

Ustalenia kontroli
W Urzędzie w celu zarządzania obiegiem dokumentów i dokumentacją stosowane są procedury i zasady postępowania z dokumentami wpływającymi do Urzędu zawarte w Instrukcji Kancelaryjnej, stanowiącej załącznik do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2011 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych[16]. W Urzędzie obowiązuje tradycyjny (papierowy) system wykonywania czynności kancelaryjnych, dokumentowania przebiegu załatwiania spraw, gromadzenia i tworzenia dokumentacji w postaci nie elektronicznej z możliwością korzystania z narzędzi informatycznych do wspomagania procesu obiegu dokumentacji, zgodnie z § 33 Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miasta i Gminy w Stepnicy, wprowadzonego Zarządzeniem Nr 8/2014 Burmistrza Miasta i Gminy Stepnica z dnia 28 lutego 2014 r. (Dowód: akta kontroli str. 376, 380, 381 – 388)

[16] Zwana dalej „Instrukcją Kancelaryjną".

Czynności kancelaryjne w systemie e-OBIEG wykonywano zgodnie z przepisami rozporządzenia w sprawie Instrukcji Kancelaryjnej, w następujący sposób: - pisma składane przez klientów za pomocą ePUAP były automatycznie przekierowane do systemu e-OBIEG, następnie przez kancelarię główną rejestrowane i przesyłane do dekretacji w systemie do adresatów wskazanych w pismach (tj. Burmistrza, Sekretarza, kierowników referatów); - dekretację danego pisma w systemie dokonywał Burmistrz, Sekretarz, kierownik referatu i przekazywał do właściwego referatu lub pracownika (wg kompetencji określonych w regulaminie organizacyjnym lub w zakresie czynności pracownika); - po przygotowaniu odpowiedzi (poza systemem e-OBIEG) kierownik referatu lub właściwy pracownik przesyłał za pośrednictwem systemu pismo (poprzez pobranie pliku) do Burmistrza (jego zastępców, Sekretarza, Skarbnika) do akceptacji oraz w celu złożenia podpisu elektronicznego. Po podpisaniu elektronicznie, dokument wysyłano odbiorcy z użyciem systemu e-OBIEG za pośrednictwem ePUAP. Zastosowany system e-OBIEG w Urzędzie współpracuję na zasadzie automatycznej integracji z platformą ePUAP, co wpływa na przyśpieszenie załatwiania spraw. (Dowód: akta kontroli str. 242, 264, 266, 367, 387, 388 - 390, 381, 688 - 690)	
Zakres, przyczyna i skutek stwierdzonej nieprawidłowości	W wewnętrznych procedurach Urzędu dotyczących wykonywania czynności kancelaryjnych nie określono zasad obiegu dokumentów wpływających do Urzędu drogą elektroniczną oraz zasad wykorzystywania systemu informatycznego e-OBIEG do wspomagania procesu obiegu dokumentów, co powoduje naruszenie § 20 ust. 2 pkt 9 rozporządzenia KRI. Niewskazanie sposobu postępowania z dokumentami w postaci elektronicznej stanowi narażenie autentyczności, integralności oraz poufności informacji zawartych w sprawie, której dokument dotyczy.
1.6 Formaty danych udostępniane przez systemy teleinformatyczne	
Podstawa prawna	**§ 17 ust. 1 rozporządzenia KRI:** *Kodowanie znaków w dokumentach wysyłanych z systemów teleinformatycznych podmiotów realizujących zadania publiczne lub odbieranych przez takie systemy, także w odniesieniu do informacji wymienianej przez te systemy z innymi systemami na drodze teletransmisji, o ile wymiana ta ma charakter wymiany znaków, odbywa się według standardu Unicode UTF-8 określonego przez normę ISO/IEC 10646 wraz ze zmianami lub normę ją zastępującą.* **§ 18 ust. 1 rozporządzenia KRI:** *Systemy teleinformatyczne podmiotów realizujących zadania publiczne udostępniają zasoby informacyjne co najmniej w jednym z formatów danych określonych w załączniku nr 2 do rozporządzenia.* **§ 18 ust. 2 rozporządzenia KRI:** *Jeżeli z przepisów szczegółowych albo opublikowanych w repozytorium interoperacyjności schematów XML lub innych wzorów nie wynika inaczej, podmioty realizujące zadania publiczne umożliwiają przyjmowanie dokumentów elektronicznych służących do załatwiania spraw należących do zakresu ich działania w formatach danych określonych w załącznikach nr 2 i 3 do rozporządzenia*

Ustalenia kontroli W toku kontroli dokonano weryfikacji kodowania znaków, w odniesieniu do informacji wymienianych przez trzy systemy Urzędu [17] z innymi systemami zewnętrznymi[18], na drodze teletransmisji, która wykazała stosowanie standardu Unicode UTF-8. (Dowód: akta kontroli str. 268, 305, 307, 325 – 326, 368) Badane systemy informatyczne posiadały możliwość generowania zasobów informacyjnych oraz przyjmowanie elektronicznych dokumentów w formatach danych zawartych w załączniku nr 2 do rozporządzenia KRI tj. jpg, pdf, xls, doc, xml, docx. (Dowód: akta kontroli str. 242, 268, 304, 326, 368, 383, 387) **Nieprawidłowości/uchybień nie stwierdzono, związku z powyższym badaną część obszaru oceniono pozytywnie.**	
Ocena obszaru kontroli nr 1	W toku badania obszaru za **uchybienia** uznano, w części: **1.1 Usługi elektroniczne** Na dzień przeprowadzenia czynności kontrolnych, na platformie e-BOI w wydzielonych funkcjonalnościach: - „Wnioski elektroniczne i karty usług" w usłudze „Deklaracja o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi" posiadającej elektroniczny formularz wniosku; - „Elektroniczne formularze z ePUAP" wszystkie wykazane formularze, nie posiadały możliwości realizacji sprawy przez ePUAP, co skutkuje brakiem spełnienia wymogu dotyczącego zakresu użytkowego posiadanego serwisu. **1.3 Model usługowy** W umowie zawartej na świadczenie usług informatycznych oraz w zakresie czynności Sekretarza, brak jest zapisu stanowiącego o obsłudze profilu Urzędu na platformie ePUAP. W umowie zawartej na udostępnienia sytemu e-URZĄD nie podano czasu reakcji wykonania zgłoszenia o wystąpieniu awarii oraz nie określono maksymalnego czasu niedostępności systemu. Brak ustalenia odpowiedzialności za utrzymanie usługi oraz określenia poziomu niedostępności usług skutkować może nie wykonaniem ich na zdeklarowanym poziomie. Za **nieprawidłowość** w części **1.5 Obieg dokumentów** uznano: W wewnętrznych procedurach Urzędu dotyczących wykonywania czynności kancelaryjnych nie określono zasad obiegu dokumentów wpływających do Urzędu drogą elektroniczną oraz zasad wykorzystywania systemu informatycznego e-OBIEG do wspomagania procesu obiegu dokumentów, co powoduje naruszenie § 20 ust. 2 pkt 9 rozporządzenia KRI. Niewskazanie sposobu postępowania z dokumentami w postaci elektronicznej stanowi narażenie autentyczności, integralności oraz poufności informacji zawartych w sprawie, której dokument dotyczy. W związku z powyższym uzyskana ocena z badanego obszaru jest **Pozytywna z nieprawidłowościami.**

[17] Ewidencja Ludności, PB_USC, e-OBIEG.

[18] ŹRÓDŁO oraz ePUAP.

Obszar kontroli Nr 2	System zarządzania bezpieczeństwem informacji w systemach teleinformatycznych.
	2.1 Dokumenty z zakresu bezpieczeństwa informacji. Zaangażowanie kierownictwa podmiotu
Podstawa prawna	**§ 20 ust. 1 rozporządzenia KRI:** *Podmiot realizujący zadania publiczne opracowuje i ustanawia, wdraża i eksploatuje, monitoruje i przegląda oraz utrzymuje i doskonali system zarządzania bezpieczeństwem informacji zapewniający poufność, dostępność i integralność informacji z uwzględnieniem takich atrybutów, jak autentyczność, rozliczalność, niezaprzeczalność i niezawodność.* **§ 20 ust. 2 rozporządzenia KRI:** *Zarządzanie bezpieczeństwem informacji realizowane jest w szczególności przez zapewnienie przez kierownictwo podmiotu publicznego warunków umożliwiających realizację i egzekwowanie działań związanych z bezpieczeństwem informacji.* **§ 20 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia KRI:** *Zarządzanie bezpieczeństwem informacji realizowane jest w szczególności przez: zapewnienie aktualizacji regulacji wewnętrznych w zakresie dotyczącym zmieniającego się otoczenia.*
Ustalenia kontroli Zarządzeniem Nr 69/2015 z dnia 15 maja 2015 r. Burmistrz Miasta i Gminy Stepnicy wprowadził do stosowania w Urzędzie: - Politykę Bezpieczeństwa Informacji[19]; - Politykę Przetwarzania Danych Osobowych, stanowiącą załącznik nr 1 do PBI[20]; - Instrukcję Zarządzania Systemami Informatycznymi[21], stanowiącą załącznik nr 2 do PBI. Do zapoznania się oraz stosowania i przestrzegania powyższych dokumentów[22] zobowiązano wszystkich pracowników. Nadzór nad wykonaniem zarządzenia powierzono Sekretarzowi Gminy[23]. (Dowód: akta kontroli str. 47 – 90, 391 – 429) Dodatkowo Urząd w dniu przeprowadzenia czynności kontrolnych, posiadał: - przeprowadzoną Analizę Ryzyka wraz z szacowaniem ryzyka; - dokumentację z przeprowadzonych przeglądów; - dokumentację z incydentu naruszenia Bezpieczeństwa Informacji[24]; - dokumentację z przeprowadzonego audytu wewnętrznego; - dokumentację z realizacji zaleceń poaudytowych. Ww. dokumenty w dniu przeprowadzenia czynności kontrolnych tworzyły całościowy System Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji[25]. (Dowód: akta kontroli str. 91-120, 228 – 229, 431 – 432; 121 – 227, 433 – 442)	

[19] Zwaną dalej „PBI".
[20] Zwaną dalej „PPDO".
[21] Zwaną dalej „Instrukcją".
[22] § 2 Zarządzenia Nr 69/2015.
[23] § 3 Zarządzenia Nr 69/2015.
[24] Zwaną dalej „BI".
[25] Zwane dalej „SZBI".

Dokumentacja SZBI dotyczyła wszystkich danych przetwarzanych w Urzędzie, określała m.in. zasady bezpieczeństwa, zasady bezpiecznego korzystania z systemu informatycznego, zastosowane zabezpieczenia organizacyjne, fizyczne i logiczne w systemie informatycznym, procedury nadawania uprawnień do przetwarzania danych, stosowane metody i środki uwierzytelniania, opis procedur dotyczących tworzenia kopii zapasowych, zbiorów danych oraz programów, opis środków technicznych i organizacyjnych służących zapewnieniu poufności, integralności przetwarzania danych, opis zdarzeń naruszających ochronę danych (w tym osobowych) oraz opis postępowania w przypadku naruszenia zasad bezpieczeństwa informacji.
W badanym okresie przeprowadzono dwukrotnie przeglądu SZBI zgodnie z zapisami zawartymi w rozdziale VIII PBI, w efekcie których nie stwierdzono konieczności zmiany dokumentacji SZBI.
(Dowód: akta kontroli str. 228-229)

Nieprawidłowości/uchybień nie stwierdzono, związku z powyższym badaną część obszaru oceniono pozytywnie.

2.2 Analiza zagrożeń związanych z przetwarzaniem informacji

Podstawa prawna	**§ 20 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia KRI:** *Zarządzanie bezpieczeństwem informacji realizowane jest w szczególności przez: przeprowadzanie okresowych analiz ryzyka utraty integralności, dostępności lub poufności informacji oraz podejmowania działań minimalizujących to ryzyko, stosownie do wyników przeprowadzonej analizy.*

Ustalenia kontroli
W okresie objętym kontrolą została przeprowadzona jedna analiza ryzyka utraty integralności, poufności lub dostępności informacji, w której wyniku nie stwierdzono istotnego naruszenia atrybutów bezpieczeństwa informacji. Analiza ryzyka przeprowadzona została zgodnie z zapisami rozdziału X PBI, dla której przedstawiono plan naprawczy. W trakcie przeprowadzania czynności kontrolnych dokonano weryfikacji realizacji planu naprawczego, który jest systematycznie wdrażany.
(Dowód: akta kontroli str. 105, 614 - 615, 107, 444, 446, 448, 450, 452, 454, 456, 458, 461, 462, 464, 108, 79, 96,92, 640 – 641, 93, 600, 633, 91 – 114, 433 – 441)

Urząd zaplanował przeprowadzenie następnej analizy ryzyka po wykonaniu „Audytu Bezpieczeństwa Informacji", który odbędzie się pod koniec września 2016 r.
(Dowód: akta kontroli str. 442)

Nieprawidłowości/uchybień nie stwierdzono, związku z powyższym badaną część obszaru oceniono pozytywnie.

2.3 Inwentaryzacja sprzętu i oprogramowania informatycznego

Podstawa prawna	**§ 20 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia KRI:** *Zarządzanie bezpieczeństwem informacji realizowane jest w szczególności przez: utrzymanie aktualności inwentaryzacji sprzętu i oprogramowania służącego do przetwarzania informacji obejmującej ich rodzaj i konfigurację.*

Ustalenia kontroli
W trakcie kontroli ustalono, że w okresie od dnia 20 stycznia do dnia 19 lutego 2015 r. w Urzędzie przeprowadzono „Analizę wykorzystania sprzętu, audytu zainstalowanego oprogramowania"[26].
Podczas przedmiotowej analizy weryfikacji poddano 30 urządzeń. W raporcie zamieszczono informację o zasobach sprzętowych poszczególnych jednostek komputerowych, które obejmowały m.in. model komputera, zainstalowany system operacyjny płytę główną, procesor, całkowitą

[26] Umowa Nr UM/A/MG/2014/11/03 z dnia 13.01.2015 r. na wykonanie audytu bezpieczeństwa informatycznego.

i dostępną pamięć, dyski twarde, napędy CD-ROM, monitory, karty graficzne i dźwiękowe, urządzenia sieciowe oraz zainstalowane drukarki. Kolejna inwentaryzacja w postaci audytu sprzętu i oprogramowania, zaplanowana została na koniec września 2016 r.

(Dowód: akta kontroli str. 495 – 497, 628 – 633)

Badaniem szczegółowym[27], w dniu przeprowadzenia kontroli objęto 20 stacji roboczych (urządzeń) oraz jeden serwer. Dane dotyczące badanych stacji roboczych zawierały m.in. informacje o jednostce Urzędu, w której znajduje się urządzenie, osobie, która obsługuje komputer (imię i nazwisko), adresie IP oraz zainstalowanych aplikacjach (firma, wersja i rodzaj aplikacji, data instalacji), systemie operacyjnym i oprogramowaniu. Dane dotyczące badanego serwera zawierały m.in. informacje o jednostce organizacyjnej Urzędu, której podlega serwer, nazwie, typie oraz zainstalowanych aplikacjach (data instalacji, firma, wersja i rodzaj), systemie operacyjnym.

(Dowód: akta kontroli str. 443 – 449)

Nieprawidłowości/uchybień nie stwierdzono, związku z powyższym badaną część obszaru oceniono pozytywnie.

	2.4 Zarządzanie uprawnieniami do pracy w systemach informatycznych
Podstawa prawna	**§ 20 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia KRI:** *Zarządzanie bezpieczeństwem informacji realizowane jest w szczególności przez: podejmowanie działań zapewniających, że osoby zaangażowane w proces przetwarzania informacji posiadają stosowne uprawnienia i uczestniczą w tym procesie w stopniu adekwatnym do realizowanych przez nie zadań oraz obowiązków mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa informacji.* **§ 20 ust. 2 pkt 5 rozporządzenia KRI:** *Zarządzanie bezpieczeństwem informacji realizowane jest w szczególności przez: zapewnienie bezzwłocznej zmiany uprawnień, w przypadku zmiany zadań osób, o których mowa w pkt 4.*
Ustalenia kontroli W trakcie kontroli dokonano przeglądu uprawnień do systemów i zasobów informatycznych dla 6 losowo wybranych pracowników Urzędu na podstawie, którego potwierdzono posiadanie adekwatnych uprawnień do realizacji zadań określonych w zakresie obowiązków. (Dowód: akta kontroli str. 574,580 – 581, 562 – 563, 559 – 561, 556 – 558, 542, 539 – 541, 532, 526 – 528, 553 – 555) Ponadto ustalono, że zasady nadawania, odbierania uprawnień oraz metody i środki uwierzytelniania i procedury związane z zarządzaniem i użytkowaniem systemów teleinformatycznych, były realizowane w Urzędzie w oparciu o regulacje wewnętrzne określone w rozdziale XI i XII PBI oraz rozdziale VII i VIII Instrukcji. (Dowód: akta kontroli str. 82 – 83, 56 – 57) Jednocześnie dokonano sprawdzenia ważności kont użytkowników do systemów informatycznych, których stosunek pracy wygasł w trakcie okresu objętego kontrolą i ustalono, że przydzielone konta zostały usunięte. (Dowód: akta kontroli str. 593, 571 – 574)	
Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych uchybień	W upoważnieniach imiennych do przetwarzania danych osobowych w części dot. zakresu nie wskazano systemu e-OBIEG, ponadto zwrócono uwagę na brak jednoznacznego doprecyzowania okresu obowiązywania upoważnienia – „data nadania/ustania upoważnienia".

[27] Na podstawie wygenerowanego Raportu z Axence nVision.

	Osoby zaangażowane w proces przetwarzania informacji posiadające stosowne uprawnienia i uczestniczące w tym procesie w stopniu adekwatnym do realizowanych przez nie zadań oraz obowiązków muszą posiadać stosowne upoważnienia ze wskazaniem okresu ich obowiązywania oraz zawierać wskazanie każdego posiadanego systemu informatycznego, w którym przetwarzane są informacje, brak wskazania systemu oraz jednoznacznego wskazania okresu obowiązywania upoważnienia może skutkować brakiem zapewnienia odpowiedniego bezpieczeństwa informacji. (Dowód: akta kontroli str. 588, 583, 525)
	2.5 Szkolenia pracowników zaangażowanych w proces przetwarzania informacji
Podstawa prawna	**§ 20 ust. 2 pkt 6 rozporządzenia KRI:** *Zarządzanie bezpieczeństwem informacji realizowane jest w szczególności przez: zapewnienie szkolenia osób zaangażowanych w proces przetwarzania informacji ze szczególnym uwzględnieniem takich zagadnień, jak: a) zagrożenia bezpieczeństwa informacji, b) skutki naruszenia zasad bezpieczeństwa informacji, w tym odpowiedzialność prawna, c) stosowanie środków zapewniających bezpieczeństwo informacji, w tym urządzenia i oprogramowanie minimalizujące ryzyko błędów ludzkich.*
Ustalenia kontroli W badanym okresie pracownicy Urzędu, zaangażowani w proces przetwarzania informacji, zostali przeszkoleni w przedmiotowej tematyce. Zakres szkolenia obejmował obszary dotyczące zagrożenia bezpieczeństwa informacji, odpowiedzialność prawną za naruszenie bezpieczeństwa informacji oraz stosowania środków zapewniających bezpieczeństwo informacji, w tym urządzenia i oprogramowanie minimalizujące ryzyko błędów ludzkich. (Dowód: akta kontroli str. 594 – 601) **Nieprawidłowości/uchybień nie stwierdzono, związku z powyższym badaną część obszaru oceniono pozytywnie.**	
	2.6 Praca na odległość i mobilne przetwarzanie danych
Podstawa prawna	**§ 20 ust. 2 pkt 8 rozporządzenia KRI:** *Zarządzanie bezpieczeństwem informacji realizowane jest w szczególności przez: ustanowienie podstawowych zasad gwarantujących bezpieczną pracę przy przetwarzaniu mobilnym i pracy na odległość.*
Ustalenia kontroli Na dzień kontroli zarządzanie bezpieczeństwem informacji w Urzędzie odbywało się zgodnie z zapisami rozdziału XV, XVIII PBI, za pomocą urządzenia FortiGate, poprzez funkcje tj. firewall'a, szyfrowania, zapobiegania włamaniom, ochrony antywirusowej i anstyspamowej, filtrowanie stron www oraz serwera VPN. Dokonano weryfikacji ustawień VPN na urządzeniu FortiGate i porównano z ustawieniami użytkownika końcowego wykonującego pracę na odległość, która wykazała poprawność wprowadzonych ustawień na obydwu urządzeniach. Dodatkowo w Urzędzie prowadzony jest rejestr urządzeń przenośnych typu USB uniemożliwiający użycia nie zarejestrowanego urządzenia w stacji roboczej Urzędu. (Dowód: akta kontroli str. 53-54, 602 – 603, 606 – 612, 613 – 615) **Nieprawidłowości/uchybień nie stwierdzono, związku z powyższym badaną część obszaru oceniono pozytywnie.**	

2.7 *Serwis sprzętu informatycznego i oprogramowania*	
Podstawa prawna	**§ 20 ust. 2 pkt 10 rozporządzenia KRI:** *Zarządzanie bezpieczeństwem informacji realizowane jest w szczególności przez: zawieranie w umowach serwisowych podpisanych ze stronami trzecimi zapisów gwarantujących odpowiedni poziom bezpieczeństwa informacji.*

Ustalenia kontroli

Badaniem w zakresie zawarcia zapisów, gwarantujących odpowiedni poziom bezpieczeństwa informacji objęto umowę dotyczącą udostępnienia systemu e-URZĄD, umowę na asystę techniczną, umowę serwisową oraz umowę na świadczenie usług informatycznych:

- nr 414/2014 z dnia 18.12.2014 r. zawartą z Wytwórnią Telewizyjno – Filmową „ALFA" Sp. z o.o. z siedzibą w Szczecinie, dotyczącą systemu e-URZĄD;
- nr 119/2015 z dnia 30.04.2015 r. zawartą z PHU ORDITEL Marcin Sokoliński z siedzibą w Stepnicy na świadczenie usług informatycznych;
- nr E160/2016 z dnia 05.01.2016 r. zawartą z Clanet z siedzibą w Nakle Śląskim dotyczącą serwisu technicznego, pogwarancyjnego systemów oprogramowań zainstalowanych w Referacie Ewidencji Ludności na Program Ewidencja Ludności;
- nr 2016-3204072-0462 z dnia 05.01.2016 r. zawartą z TECHNIKA IT S.A. z siedzibą w Gliwicach dotyczącą asysty technicznej oprogramowania PB_USC i EKSPORT_USC lub oprogramowania je zastępującego.

(Dowód: akta kontroli str. 274 – 276; 266 – 272; 316 – 318; 322 – 326)

1. W umowie dot. systemu e-URZĄD (nr 414/2014 z dnia 18.12.2014) w:
   - §7 ust. 3 zawarto zapis zobowiązujący wykonawcę do realizacji usługi zgodnie z wewnętrznymi zasadami bezpieczeństwa;
   - § 10 ust. 22 zobowiązano wykonawcę do stosowania ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych[28].
2. W umowie na świadczenie usług informatycznych (nr 119/2015 z dnia 30 kwietnia 2015 r.) w § 4 zawarto zapis zapewniający poufność wszystkich danych Urzędu, do których zleceniobiorca ma dostęp w wyniku realizacji przedmiotowej umowy oraz zapis gwarantujący poufność i zachowanie bezpieczeństwa w zakresie przetwarzania danych osobowych.
3. W umowie dot. asysty technicznej oprogramowania PB_USC oraz EKSPORT_USC (nr 2016-3204072-0462) w § 7 zawarto zapisy zobowiązujące wykonawcę do ochrony wszelkich zbiorów danych osobowych, a ich przetwarzanie zostało zastrzeżone w zakresie i celu związanym z realizacją umowy, które pozyskał w wyniku jej realizacji.

(Dowód: akta kontroli str. 267, 270; 275; 323 – 324)

Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych uchybień, nieprawidłowości	W toku wykonywanych czynności kontrolnych zwrócono uwagę, że w umowie na asystę techniczną oprogramowania PB_USC oraz EKSPORT_USC (nr 2016-3204072-0462) uwzględniono jedynie zapewnienie bezpieczeństwa zbiorów danych osobowych, nie zawarto zaś dodatkowego zapisu zobowiązującego wykonawcę do ochrony wszelkich dodatkowych informacji, które pozyska w wyniku realizacji umowy, co nie zapewnia odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa posiadanych informacji. W umowie dot. serwisu technicznego programu Ewidencja Ludności (nr E160/2016 z dnia 05.01.2016 r.) nie zawarto zapisów mówiących

[28] Dz. U. z 2002 r. nr 101, poz. 926 z późn. zm.

	o zobowiązaniu zleceniobiorcy do zachowania tajemnicy informacji, do jakich może mieć dostęp w związku z realizowaniem umowy, co nie gwarantuje odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa informacji i narusza § 20 ust. 2 pkt 10 rozporządzenia KRI. (Dowód: akta kontroli str. 312 – 318, 323 – 324)
	2.8 Procedury zgłaszania incydentów naruszenia bezpieczeństwa informacji
Podstawa prawna	**§ 20 ust. 2 pkt 13 rozporządzenia KRI:** *Zarządzanie bezpieczeństwem informacji realizowane jest w szczególności przez: bezzwłoczne zgłaszanie incydentów naruszenia bezpieczeństwa informacji w określonym i z góry ustalony sposób, umożliwiający szybkie podjęcie działań korygujących.*
Ustalenia kontroli Sposób bezzwłocznego zgłaszania incydentów naruszenia bezpieczeństwa informacji został uregulowany w rozdziale XX PBI. Zgodnie z jego zapisami pracownik ma obowiązek niezwłocznie powiadomić Administratora Bezpieczeństwa Informacji[29] lub Administratora Systemu Informatycznego[30], a w przypadku braku możliwości kontaktu z nimi bezpośredniego przełożonego. Z faktu naruszenia bezpieczeństwa informacji ABI dokonuje kwalifikacji zdarzenia, analizy incydentu, po czym sporządza raport z zaistniałej sytuacji oraz rejestruje w rejestrze incydentów. (Dowód: akta kontroli str. 49 – 51) W badanym okresie w Urzędzie stwierdzono jeden przypadek naruszenia bezpieczeństwa informacji, który zakwalifikowany został, jako incydent. Sposób postępowania z incydentem był zgodny z zawartymi zapisami w PBI Urzędu. Nie stwierdzono konieczności zmiany dokumentacji stanowiącej SZBI. (Dowód: akta kontroli str. 229, 430 – 432) **Nieprawidłowości/uchybień nie stwierdzono, związku z powyższym badaną część obszaru oceniono pozytywnie.**	
	2.9 Audyt wewnętrzny z zakresu bezpieczeństwa informacji
Podstawa prawna	**§ 20 ust. 2 pkt 14 rozporządzenia KRI:** *Zarządzanie bezpieczeństwem informacji realizowane jest w szczególności przez: zapewnienie okresowego audytu wewnętrznego w zakresie bezpieczeństwa informacji, nie rzadziej niż raz na rok.*
Ustalenia kontroli W 2015 r. w Urzędzie przeprowadzono audyt wewnętrzny z zakresu bezpieczeństwa informacji. W wyniku wykonanego Audytu przedstawione zostały rekomendacje, które są sukcesywnie wdrażane, zaś z działań naprawczych prowadzona jest ewidencja działań poaudytowych. Przeprowadzenie kolejnego audytu zaplanowane zostało na koniec września 2016 r.[31] (Dowód: akta kontroli str.121 – 227, 433 – 442, 628 – 633) **Nieprawidłowości/uchybień nie stwierdzono, związku z powyższym badaną część obszaru oceniono pozytywnie.**	

[29] Zwanego dalej „ABI".

[30] Zwanego dalej „ASI".

[31] Umowa Nr 221/2016 z dnia 6.09.2016 r. na wykonanie „Audytu Bezpieczeństwa Informacji".

2.10 Kopie zapasowe	
Podstawa prawna	**§ 20 ust. 2 pkt 12 lit. b rozporządzenia KRI:** *Zarządzanie bezpieczeństwem informacji realizowane jest w szczególności przez: minimalizowanie ryzyka utraty informacji w wyniku awarii.*

Ustalenia kontroli

Procedurę tworzenia i przechowywania kopii zapasowych zawarto w rozdziale XI PBI, w którym określono zasady sporządzania i testowania kopii zapasowych. Urząd sporządzał zgodnie z przyjętą procedurą kopie danych w okresach dziennych, miesięcznych i rocznych. Wykonane kopie danych były testowane a nośnik, na którym zostały sporządzone znajdował się w serwerowni oraz środowisku wirtualnym. Pomieszczenie serwerowni zostało zabezpieczone systemem alarmowym oraz dodatkowo wprowadzono odpowiednie przepisy porządkowe[32].

Dodatkowo w umowie na system e-URZĄD w § 7 ust. 4 zawarto zapis zobowiązujący wykonawcę do wykonywania dodatkowych kopii zapasowych.

(Dowód: akta kontroli str. 80, 270, 673 – 679)

Nieprawidłowości/uchybień nie stwierdzono, związku z powyższym badaną część obszaru oceniono pozytywnie.

2.11 Projektowanie, wdrażanie i eksploatacja systemów teleinformatycznych	
Podstawa prawna	**§ 15 ust. 1 rozporządzenia KRI:** *Systemy teleinformatyczne używane przez podmioty realizujące zadania publiczne projektuje się, wdraża oraz eksploatuje z uwzględnieniem ich funkcjonalności, niezawodności, używalności, wydajności przenoszalności i pielęgnowalności, przy zastosowaniu norm oraz uznanych w obrocie profesjonalnym standardów i metodyk.*

Ustalenia kontroli

Kontroli poddano dwa systemy[33], które są eksploatowane w Urzędzie. Wskazane systemy spełniały poniższe wymagania:

- funkcjonalności – dostosowanie do zadań pełnionych przez pracowników Urzędu;
- używalności – posiadanie intuicyjnego interfejsu użytkownika;
- niezawodności – zdolność do wykonywania wymaganych funkcji;
- wydajności – wykonanie dedykowanych funkcji dla systemu w określonym czasie ich przetwarzania.

W rozdziale XIII Instrukcji uregulowano sposób wykonywania przeglądu i konserwacji systemów Urzędu przez ASI.

Na etapie eksploatacji systemów nie stwierdzono zapisów mówiących o monitorowaniu środowiska ich pracy pod kątem wydajności i pojemności w celu zapobieżenia ewentualnym problemom.

(Dowód: akta kontroli str. 79, 531 – 532, 581, 308, 304 – 306, 430)

W okresie objętym kontrolą nie zidentyfikowano systemów będących na etapie projektowania oraz wdrażania w związku, z czym nie wskazano, na potrzebę posiadania przez jednostkę procedury zamawiania oprogramowania, dokumentacji monitorowania systemów IT, dokumentacji działań zapobiegawczych będących wynikiem dostrzeżonych problemów podczas monitorowania.

Nieprawidłowości/uchybień nie stwierdzono, związku z powyższym badaną część obszaru oceniono pozytywnie.

---

[32] § 41 ust. 5 i 6 Zarządzenia Nr 117/2015 Burmistrza Miasta i Gminy Stepnica z dnia 8 grudnia 2015 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Pracy Urzędu Miasta i Gminy w Stepnicy, zwanego dalej „Regulaminem pracy Urzędu".

[33] e-URZĄD oraz Ewidencja Ludności.

	2.12 Zabezpieczenia techniczno – organizacyjne systemów informatycznych
Podstawa prawna	**§ 20 ust. 2 rozporządzenia KRI:** *Zarządzanie bezpieczeństwem informacji realizowane jest w szczególności przez:* **pkt 7:** *zapewnienie ochrony przetwarzania informacji przed ich kradzieżą, nieuprawnionym dostępem, uszkodzeniami lub zakłóceniami, przez: a)monitorowanie dostępu do informacji; b) czynności zmierzające do wykrycia nieautoryzowanych działań związanych z przetwarzaniem informacji, c) zapewnienie środków uniemożliwiających nieautoryzowany dostęp na poziomie systemów operacyjnych, usług sieciowych i aplikacji;* **pkt 9:** *zabezpieczenie informacji w sposób uniemożliwiający nieuprawnionemu jej ujawnienie, modyfikację, usunięcie lub zniszczenie;* **pkt 11:** *ustalenie zasad postępowania z informacjami, zapewniających minimalizację wystąpienia ryzyka kradzieży informacji i środków przetwarzania informacji, w tym urządzeń mobilnych.*
Ustalenia kontroli Zasady postępowania zapewniające minimalizację wystąpienia ryzyka kradzieży informacji i środków przetwarzania informacji oraz urządzeń mobilnych zawarto w rozdziale XVIII PBI. Zapewnienie ochrony przetwarzania informacji przed ich kradzieżą, nieuprawnionym dostępem, uszkodzeniem realizowane było poprzez wprowadzenie zabezpieczeń organizacyjnych zawartych w § 40 oraz § 41 Regulaminu Pracy Urzędu oraz funkcjonującego systemu alarmowego, pozwalającego na monitorowanie ruchu w Urzędzie. (Dowód: akta kontroli str. 652 – 673, 52, 39) Monitoring sieci oraz stacji roboczych Urzędu zapewniono poprzez oprogramowanie Axence nVision. Środkami uniemożliwiającymi nieautoryzowany dostęp na poziomie systemów operacyjnych, usług sieciowych i aplikacji było zastosowanie następujących zabezpieczeń: - filtracji URL; - blokowanie prób nieupoważnionego dostępu; - inspekcji ruchu sieciowego; - inspekcji aplikacji indywidualnych użytkowników; - gromadzenie logów o zaistniałych zdarzeniach; - posiadanie oprogramowania antywirusowego; - wdrożenie zaleceń z planu naprawczego po przeprowadzonej Analizie ryzyka. (Dowód: akta kontroli str. 100, 105, 107, 106, 108, 109, 112, 113, 114, 641, 603 – 605, 644 – 651, 641, 631) **Nieprawidłowości/uchybień nie stwierdzono, związku z powyższym badaną część obszaru oceniono pozytywnie.**	
	2.13 Zabezpieczenia techniczno – organizacyjne systemów informatycznych
Podstawa prawna	**§ 20 ust. 2 pkt 12 rozporządzenia KRI:** *Zarządzanie bezpieczeństwem informacji realizowane jest w szczególności przez: zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa w systemach teleinformatycznych, polegającego w szczególności na: a) dbałości o aktualizację oprogramowania; b) minimalizowaniu ryzyka utraty informacji w wyniku awarii; c) ochronie przed błędami, nieuprawnioną*

	modyfikacją; d) stosowaniu mechanizmów kryptograficznych w sposób adekwatny do zagrożeń lub wymogów przepisu prawa; e) zapewnieniu bezpieczeństwa plików systemowych; f) redukcji ryzyk wynikających z wykorzystania opublikowanych podatności technicznych systemów teleinformatycznych; g) niezwłocznym podejmowaniu działań po dostrzeżeniu nieujawnionych podatności systemów teleinformatycznych na możliwość naruszenia bezpieczeństwa; h) kontroli zgodności systemów teleinformatycznych z odpowiednimi normami i politykami bezpieczeństwa. **§ 20 ust. 4 rozporządzenia KRI:** *Niezależnie od zapewnienia działań, o których mowa w ust. 2, w przypadkach uzasadnionych analizą ryzyka w systemach teleinformatycznych podmiotów realizujących zadania publiczne należy ustanowić dodatkowe zabezpieczenia*
Ustalenia kontroli W celu zapewnienia odpowiedniego bezpieczeństwa informacji w Urzędzie wprowadzono zapisy w zakresie minimalizacji ryzyka utraty informacji w wyniku awarii, ochrony przed błędami, nieuprawnioną modyfikacją oraz niezwłocznego podejmowania działań po dostrzeżeniu podatności systemów, w rozdziałach X, XII, XIII, XIV Instrukcji, w rozdziałach IX, X, XVI, XVIII, XIX, XXII PBI, oraz w rozdziale V PPDO. (Dowód: akta kontroli str. 78 – 80, 58, 51 – 53, 48 – 49, 395 – 398) W takcie kontroli zwrócono uwagę, że w celu zapewnienia odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa systemów teleinformatycznych z jednoczesnym zminimalizowaniem ryzyka, w ramach dobrej praktyki stosownym jest posiadanie regulacji wewnętrznych warunkujących postępowanie z ryzykiem tj. *plan postępowania z ryzykiem.* W przeprowadzonej Analizie ryzyka pod każdym z zagrożeń przedstawiony został plan naprawczy jednakże nie stanowił on *planu postępowania z ryzykiem.* (Dowód: akta kontroli str. 91 – 120) W toku kontroli dokonano przeglądu aktualizacji oprogramowań znajdujących się na 10 stacjach roboczych, nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie. (Dowód: akta kontroli str. 467 – 482) Ustalono, że bezpieczeństwo plików systemowych realizowane jest przez: • tworzenie kopii zapasowych serwerów, systemów informatycznych, programów dedykowanych; • ograniczenie dostępu do Internetu, wykorzystując mechanizmy ochrony tj. firewall, serwer; • wydzielenie w systemach informatycznych konta administratora od konta użytkownika; opisanych w punkcie 2.12 wystąpienia pokontrolnego. **Nieprawidłowości/uchybień nie stwierdzono, związku z powyższym badaną część obszaru oceniono pozytywnie.**	
2.14 Rozliczalność działań w systemach teleinformatycznych.	
Podstawa prawna	**§ 21 ust. 2 rozporządzenia KRI:** *W dziennikach systemów odnotowuje się obligatoryjnie działania użytkowników lub obiektów systemowych polegające na dostępie do: 1) systemu z uprawnieniami administracyjnymi; 2) konfiguracji systemu, w tym konfiguracji zabezpieczeń; 3) przetwarzanych w systemach danych podlegających prawnej ochronie w zakresie wymaganym przepisami prawa.*

	§ 21 ust. 3 rozporządzenia KRI: *w zakresie wynikającym z analizy ryzyka poza informacjami wymienionymi w § 21 ust. 2 rozporządzenia KRI są odnotowywane działania użytkowników lub obiektów systemowych, a także inne zdarzenia związane z eksploatacją systemu w postaci: 1) działań użytkowników nieposiadających uprawnień administracyjnych, 2) zdarzeń systemowych nieposiadających krytycznego znaczenia dla funkcjonowania systemu, 3) zdarzeń i parametrów środowiska, w którym eksploatowany jest system teleinformatyczny – w zakresie wynikającym z analizy ryzyka.* **§ 21 ust. 4 rozporządzenia KRI:** *informacje w dziennikach systemów przechowywane są od dnia ich zapisu, przez okres wskazany w przepisach odrębnych, a w przypadku braku przepisów odrębnych przez dwa lata.*
Ustalenia kontroli W trakcie kontroli stwierdzono, że dostęp do przetwarzania informacji w systemach teleinformatycznych w Urzędzie posiadają uprawnione osoby. W dziennikach systemów informatycznych można dokonać weryfikacji kto, kiedy i jakie czynności wykonywał. (Dowód: akta kontroli str. 37, 56 – 57, 80 – 84, 305, 474 – 475, 309, 500, 510, 543, 533, 537, 551)	
Zakres i skutki stwierdzonych uchybień	W toku przeprowadzenia czynności kontrolnych nie stwierdzono przepisów wewnętrznych regulujących przechowywanie zapisów z dzienników systemów teleinformatycznych. Zapewnienie rozliczalności operacji polega na gromadzeniu informacji wykonywanych czynności w danych systemach informatycznych, brak zapisów stanowiących powyższe może zaburzyć proces rozliczalności a w efekcie bezpieczeństwo posiadanych informacji w Urzędzie.
Ocena obszaru kontroli nr 2	W toku badania obszaru za **uchybienia** uznano, w części: **2.4 Zarządzenie uprawnieniami do pracy w systemach informatycznych** W upoważnieniach imiennych do przetwarzania danych osobowych w części dot. zakresu nie wskazano systemu e-OBIEG, ponadto zwrócono uwagę na brak jednoznacznego doprecyzowania okresu obowiązywania upoważnienia – „data nadania/ustania upoważnienia". Osoby zaangażowane w proces przetwarzania informacji posiadające stosowne uprawnienia i uczestniczące w tym procesie w stopniu adekwatnym do realizowanych przez nie zadań oraz obowiązków muszą posiadać stosowne upoważnienia ze wskazaniem okresu ich obowiązywania oraz zawierać wskazanie każdego posiadanego systemu informatycznego, w którym przetwarzane są informacje, brak wskazania systemu oraz jednoznacznego wskazania okresu obowiązywania upoważnienia może skutkować brakiem zapewnienia odpowiedniego bezpieczeństwa informacji. **2.7 Serwis sprzętu informatycznego i oprogramowania** W toku wykonywanych czynności kontrolnych zwrócono uwagę, że w umowie na asystę techniczną oprogramowania PB_USC oraz EKSPORT_USC (nr 2016-3204072-0462) uwzględniono jedynie zapewnienie bezpieczeństwa zbiorów danych osobowych, nie zawarto zaś dodatkowego zapisu zobowiązującego wykonawcę do ochrony wszelkich dodatkowych informacji, które pozyska w wyniku realizacji umowy, co nie zapewnia odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa posiadanych informacji.

	2.14 Rozliczalność działań w systemach teleinformatycznych W toku przeprowadzenia czynności kontrolnych nie stwierdzono przepisów wewnętrznych regulujących przechowywanie zapisów z dzienników systemów teleinformatycznych. Zapewnienie rozliczalności operacji polega na gromadzeniu informacji wykonywanych czynności w danych systemach informatycznych, brak zapisów stanowiących powyższe może zaburzyć proces rozliczalności a w efekcie bezpieczeństwo posiadanych informacji w Urzędzie. Za **nieprawidłowość** w części **2.7 Serwis sprzętu informatycznego i oprogramowania** uznano: W umowie dot. serwisu technicznego programu Ewidencja Ludności (nr E160/2016 z dnia 05.01.2016 r.) nie zawarto zapisów mówiących o zobowiązaniu zleceniobiorcy do zachowania tajemnicy informacji, do jakich może mieć dostęp w związku z realizowaniem umowy, co nie gwarantuje odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa informacji i narusza § 20 ust. 2 pkt 10 rozporządzenia KRI. W związku z powyższym uzyskana ocena z badanego obszaru jest **Pozytywna z nieprawidłowościami.**
Obszar kontroli Nr 3	Zapewnienie dostępności informacji zawartej na stronie internetowej urzędu dla osób niepełnosprawnych.
Podstawa prawna	**§ 19 rozporządzenia KRI:** *W systemie teleinformatycznym podmiotu realizującego zadania publiczne służące prezentacji zasobów informacji należy zapewnić spełnienie przez ten system wymagań Web Content Accessibility Guidelines (WCAG 2.0), z uwzględnieniem poziomu AA, określonych w załączniku nr 4 do rozporządzenia.*
Ustalenia kontroli W toku kontroli dokonano weryfikacji zgodności strony internetowej Urzędu oraz BIP Urzędu ze standardem WCAG 2.0 poprzez wykorzystanie narzędzia dostępnego na stronie internetowej http://achecker.ca/checker/index.php, który nie wykazał istotnych niezgodności ze standardem WCAG 2.0. w zakresie zasady 4 – Kompatybilności z uwzględnieniem poziomu AA. Walidator podał informację o wystąpieniu 55 błędów i 492 ostrzeżeniach na stronie BIP Urzędu oraz 1 błędzie i 645 ostrzeżeniach na stronie BIP Urzędu. Wskazane błędy nie miały istotnego wpływu na prezentowane treści dla osób niepełnosprawnych. (Dowód: akta kontroli str. 680 – 686) Na stronie BIP Urzędu (prawy górny róg) zamieszczono ikonę pozwalającą na przedstawienie strony z dostosowaniem dla osób niepełnosprawnych. Dostosowanie zostało wykonane z możliwością wyboru czterech różnych kontrastów oraz trzech rozmiarów trzcionki. (Dowód: akta kontroli str. 5, 24, 687)	
Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych uchybień	Strona internetowa Urzędu, pomimo spełnienia wymogów w zakresie 4 – Kompatybliności i poziomu AA, nie posiadała możliwości wyświetlania treści w wersji dla osób niepełnosprawych. Dobrą praktyką jest zastosowanie funkcjonalności umożliwiającej wyświetlanie treści strony internetowej Urzędu dla osób niepełnosprawnych. (Dowód: akta kontroli str. 5)
Ocena obszaru kontroli	**Ocena pozytywna z uchybieniami**

Wpis do książki kontroli	Pozycja Nr 21/2016

Podsumowanie

Ustalenia kontroli wykazały następujące uchybienia/nieprawidłowości przy realizacji zadań określonych w rozporządzeniu KRI, w obszarach:

1. **Wymiana informacji w postaci elektronicznej, w tym współpraca z innymi systemami/rejestrami informatycznymi i wspomaganie świadczenia usług drogą elektroniczną.**

1.1. Usługi elektroniczne

Na dzień przeprowadzenia czynności kontrolnych, na platformie e-BOI w wydzielonych funkcjonalnościach:

- „Wnioski elektroniczne i karty usług" w usłudze „Deklaracja o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi" posiadającej elektroniczny formularz wniosku;
- „Elektroniczne formularze z ePUAP" wszystkie wykazane formularze,

nie posiadały możliwości realizacji sprawy przez ePUAP, co skutkuje brakiem spełnienia wymogu dotyczącego zakresu użytkowego posiadanego serwisu.

1.3. Model usługowy

W umowie zawartej na świadczenie usług informatycznych oraz w zakresie czynności Sekretarza, brak jest zapisu stanowiącego o obsłudze profilu Urzędu na platformie ePUAP.

W umowie zawartej na udostępnienia sytemu e-URZĄD nie podano czasu reakcji wykonania zgłoszenia o wystąpieniu awarii oraz nie określono maksymalnego czasu niedostępności systemu.

Brak ustalenia odpowiedzialności za utrzymanie usługi oraz określenia poziomu niedostępności usług skutkować może nie wykonaniem ich na zdeklarowanym poziomie.

1.5. Obieg dokumentów

W wewnętrznych procedurach Urzędu dotyczących wykonywania czynności kancelaryjnych nie określono zasad obiegu dokumentów wpływających do Urzędu drogą elektroniczną oraz zasad wykorzystywania systemu informatycznego e-OBIEG do wspomagania procesu obiegu dokumentów, co powodowało naruszenie § 20 ust. 2 pkt 9 rozporządzenia KRI. Niewskazanie sposobu postępowania z dokumentami w postaci elektronicznej stanowi narażenie autentyczności, integralności oraz poufności informacji zawartych w sprawie, której dokument dotyczy.

2. **System zarządzania bezpieczeństwem informacji w systemach teleinformatycznych.**

2.4. Zarządzanie uprawnieniami do pracy w systemach informatycznych

W upoważnieniach imiennych do przetwarzania danych osobowych w części dot. zakresu nie wskazano systemu e-OBIEG, ponadto zwrócono uwagę na brak jednoznacznego doprecyzowania okresu obowiązywania upoważnienia – „data nadania/ustania upoważnienia".

Osoby zaangażowane w proces przetwarzania informacji posiadające stosowne uprawnienia i uczestniczące w tym procesie w stopniu adekwatnym do realizowanych przez nie zadań oraz obowiązków muszą posiadać stosowne upoważnienia ze wskazaniem okresu ich obowiązywania oraz zawierać wskazanie każdego posiadanego systemu informatycznego, w którym przetwarzane są informacje, brak wskazania systemu oraz jednoznacznego wskazania okresu obowiązywania upoważnienia może skutkować brakiem zapewnienia odpowiedniego bezpieczeństwa informacji.

2.7. Serwis sprzętu informatycznego i oprogramowania

W toku wykonywanych czynności kontrolnych zwrócono uwagę, że w umowie na asystę techniczną oprogramowania PB_USC oraz EKSPORT_USC (nr 2016-3204072-0462) uwzględniono jedynie zapewnienie bezpieczeństwa zbiorów danych osobowych, nie zawarto

zaś dodatkowego zapisu zobowiązującego wykonawcę do ochrony wszelkich dodatkowych informacji, które pozyska w wyniku realizacji umowy, co nie zapewnia odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa posiadanych informacji.

W umowie dot. serwisu technicznego programu Ewidencja Ludności (nr E160/2016 z dnia 05.01.2016 r.) nie zawarto zapisów mówiących o zobowiązaniu zleceniobiorcy do zachowania tajemnicy informacji, do jakich może mieć dostęp w związku z realizowaniem umowy, co nie gwarantuje odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa informacji i narusza § 20 ust. 2 pkt 10 rozporządzenia KRI.

2.14. Roliczalność działań w systemach teleinformatycznych

W toku przeprowadzenia czynności kontrolnych nie stwierdzono przepisów wewnętrznych regulujących przechowywanie zapisów z dzienników systemów teleinformatycznych. Zapewnienie rozliczalności operacji polega na gromadzeniu informacji wykonywanych czynności w danych systemach informatycznych, brak zapisów stanowiących powyższe może zaburzyć proces rozliczalności a w efekcie bezpieczeństwo posiadanych informacji w Urzędzie.

3. Zapewnienie dostępności informacji zawartych na stronach internetowych urzędów dla osób niepełnosprawnych.

Strona internetowa Urzędu, pomimo spełnienia wymogów w zakresie 4 – Kompatybliności i poziomu AA, nie posiadała możliwości wyświetlania treści w wersji dla osób niepełnosprawych. Dobrą praktyką jest zastosowanie funkcjonalności umożliwiającej wyświetlanie treści strony internetowej Urzędu dla osób niepełnosprawnych.

ZALECENIA

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli zaleca się:

1. Udostępnić na Elektronicznej Platformie Usług Administracji Publicznej (ePUAP) formularze zgodnie z zawartym opisem w Elektronicznym Biurze Obsługi Interesanta (e-BOI).
2. Zawrzeć w umowie na świadczenie usług informatycznych oraz w zakresie czynności Sekretarza zapis stanowiący o obsłudze profilu Urzędu na platformie ePUAP.
3. Określić w umowie na udostępnianie systemu e-URZĄD czas reakcji wykonania zgłoszenia o wystąpieniu awarii oraz maksymalny czas niedostępności systemu.
4. Opracować i wdrożyć regulacje wewnętrzne określające zasady obiegu dokumentów wpływających do Urzędu drogą elektroniczną oraz zasady wykorzystania systemu informatycznego e-OBIEG w celu spełnienia wymogów zawartych w § 20 ust. 2 pkt 9 rozporządzenia KRI.
5. Zamieścić w upoważnieniach imiennych do przetwarzania danych osobowych zapis dotyczący obsługi systemu e-OBIEG oraz doprecyzować okres obowiązywania ww. upoważnień.
6. Uwzględnić w umowie na asystę techniczną oprogramowania PB_USC oraz EKSPORT_USC zapis gwarantujący odpowiedni poziom bezpieczeństwa informacji w postaci zobowiązania wykonawcy do ochrony wszelkich dodatkowych informacji, które pozyska w wyniku realizacji umowy.
7. Uwzględnić w umowie dot. serwisu technicznego programu Ewidencja Ludności zapisy mówiące o zobowiązaniu zleceniobiorcy o zachowaniu tajemnicy informacji, do jakich może mieć dostęp w związku z realizowaniem umowy zgodnie z wymogami wskazanymi w § 20 ust. 2 pkt 10 rozporządzenia KRI.
8. Opracować i wdrożyć regulację wewnętrzną zawierającą zasady prowadzenia i wykorzystywania dzienników systemowych (logów).
9. Dostosować stronę internetową Urzędu do możliwości wyświetlania treści w wersji dla osób niepełnosprawnych.

POUCZENIE
- od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze; - o podjętych działaniach, mających na celu wyeliminowanie stwierdzonych nieprawidłowości, proszę poinformować mnie za pośrednictwem Wydziału Kontroli Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie w terminie miesiąca od daty otrzymania niniejszego wystąpienia.
PODPIS KIEROWNIKA JEDNOSTKI KONTROLUJĄCEJ
wz. WOJEWODY ZACHODNIOPOMORSKIEGO *Marek Subocz* WICEWOJEWODA